

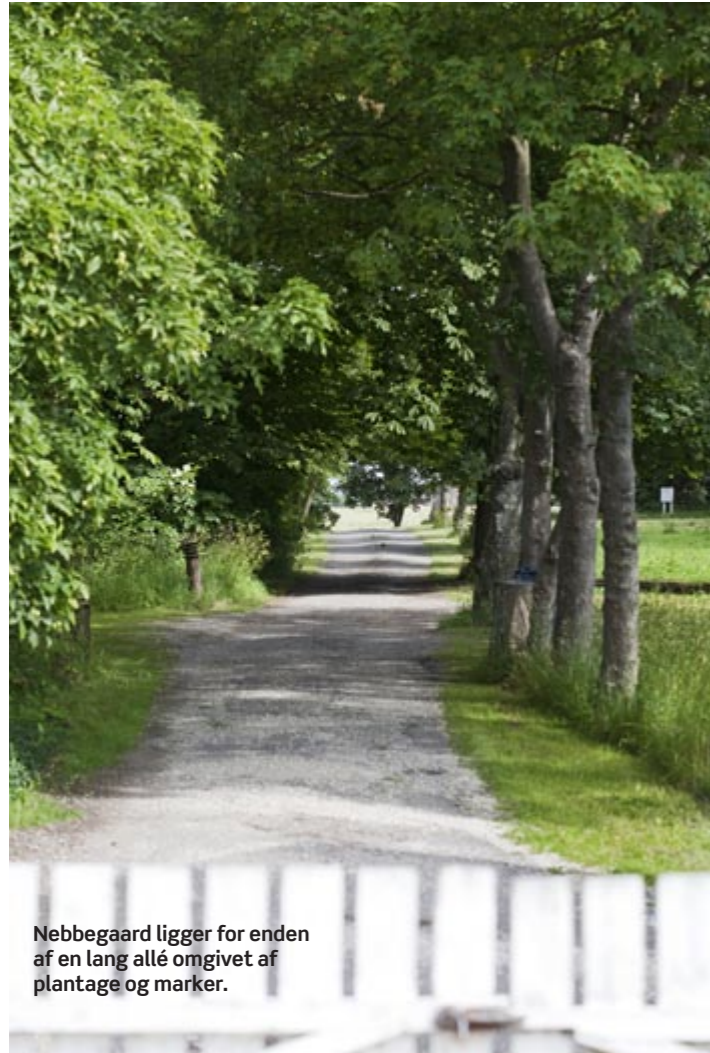
Blomstrende

LANDBOHAVE

En lang allé med granplantage på den ene side og marker på den anden leder op til Nebbegaard. Den firlængede gård fra 1904 købte Kirsten Utke og Viklit Graae, da de for syv år siden besluttede at flytte på landet.

Tekst og foto: HANNE GABEL CHRISTENSEN Illustration: IANN EKLUND TINBÄCK

Den ældste del af den gamle landbohøve er bedene omkring stuehuset, det tætte hegn af buske og træer langs kanten samt den store plæne med blodbøg og flagstang.

Nebbegaard ligger for enden af en lang allé omgivet af plantage og marker.

Kirsten Utke i gang med en af sine yndlingssysler i haven: at plukke blomster til buketter. Her kattehale, røllike og violfrøstjerne.

En bred trælåge leder ind til gårdspladsen mellem gårdens fire længer, og bag stuehuset ligger haven, som er Kirstens hjertebarn. I to af de andre længer står dét, som Viklit har brændt for, siden han var ganske ung: en imponerende samling veteranbiler, som han lever af at handle med og køre bryllupskørsel i. Den slags kræver plads, og det var netop årsagen til, at parret efter 29 år i hus i Holte valgte at bryde op og starte et nyt liv på landet med plads til det hele. Og en dejlig stor have, hvor Kirsten kan udfolde sin store interesse for blomster, især stauder.

Plads er der nok af på ejendommen, som er på 54 tønder land, hvoraf en stor del dog er forpagtet ud. Foruden haven og en lille græsmark med lidt skotsk højlandskvæg har Kirsten og Viklit en juletræsplantage på 18 tønder land. Hvert år i december holder de julestue med fæld-selv juletræ og salg af gløgg og æbleskiver i gårdens tredje længe, hvor de har indrettet et stort festlokale.

– Jeg havde en drøm om at holde ”åben have” med udstilling af veteranbiler samtidig, og i to år holdt vi haven åben hver søndag, men det blev simpelthen for meget arbejde. Det var ligesom at have gæster fire måneder om året. Haven skulle gøres klar, og der skulle være lidt kaffesalg, så sidste efterår besluttede jeg, at det var nok. Nu har vi bare arrangementer for folk fra Haveselskabet og for større grupper af haveinteresserede, fortæller Kirsten.

Køkkenhave og engelsk drivhus

Da parret overtog gården, var haven godt tilplantet af de tidligere ejere – en dejlig landbohaves, som trængte til en kærlig hånd og lidt genopretning. Der var god plads til også at tilføje nyt, og Kirsten har skabt et virkeligt visuelt scoop med en køkkenhave, hvor der også er drivhus – en lille, engelsk inspireret perle anlagt på en gammel tærseplads bag en længe, hvor der også er hønsegård.

– Der var et vildnis af snerler, gyldenris

Et gammelt valnøddetræ giver skygge.

HAVEFAKTA

Areal: 5.000 kvadratmeter.

Jordtype: God muldjord.

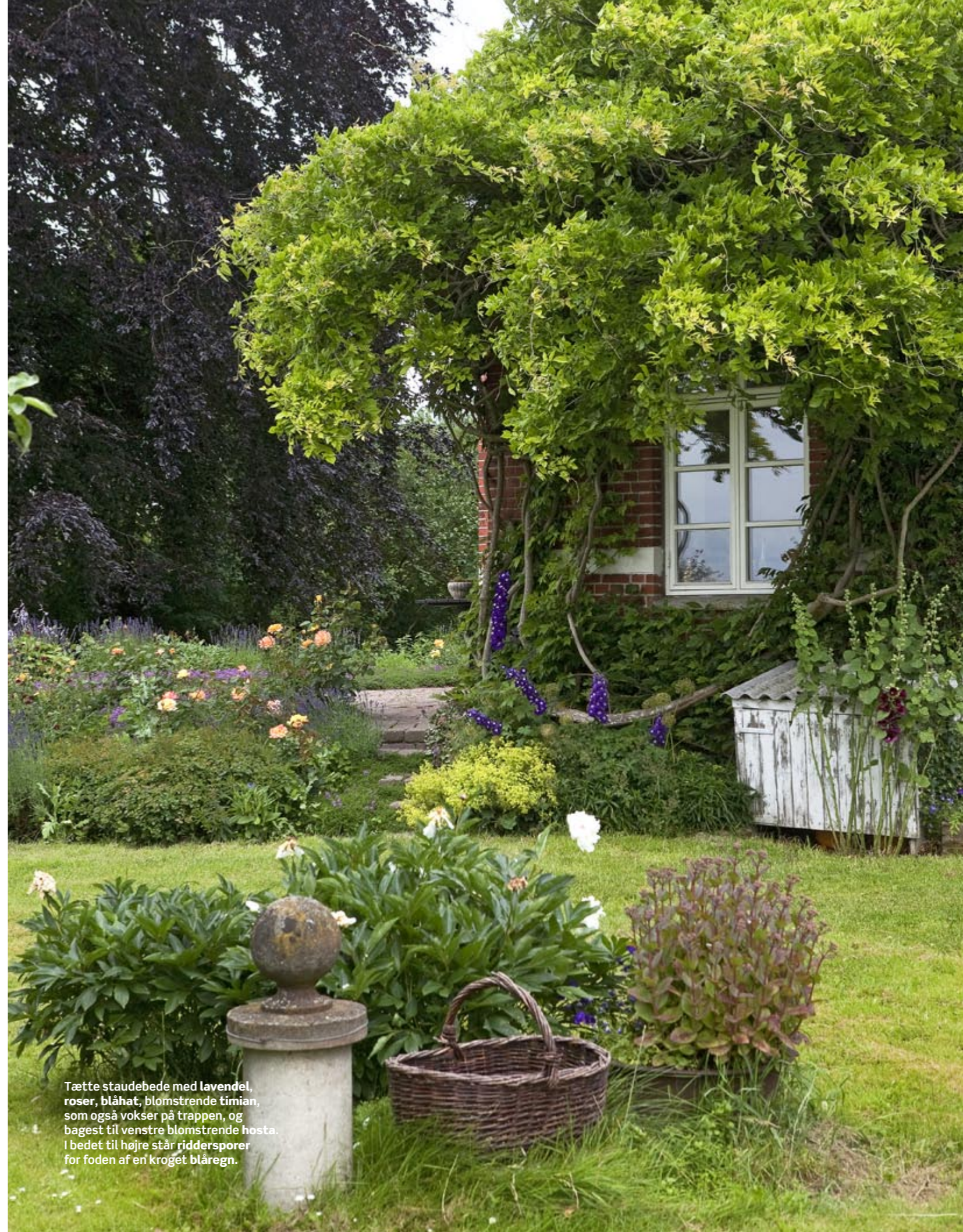
Beliggenhed: Nordsjælland.

Indretning: Landbohaves i engelsk stil.

Mest vellykket: Køkkenhaven.

Inspiration fra: Havebøger, især Winnie Poulsens *Have hver dag*, haveblade og havebesøg, især til engelske haver.

Næste projekt: At få lavet et rododendron- og hortensiabed i et vildnis nede mod plantagen, så der er blomster at kigge på dér.

Tætte staudebete med lavendel, roser, blåhat, blomstrende timian, som også vokser på trappen, og bagest til venstre blomstrende hosta. I bedet til højre står riddersporer for foden af en kroget blåregn.

Ridderspore, løvefod, geranium, roser og de dekorative stande fra afblomstrede allium i tæt samspil under en blåregn, som vokser op af stuehusets sydvendte gavl.

PLANTELISTE

Alunrod *Heuchera*
Blåhat *Knautia*
Hosta *Hosta*
Høstanemone →
Anemone hupehensis
Kattehale *Lythrum*
Lammøre →
Stachys byzantina
Løvefod *Alchemilla* →
Kærtpileurt
Bistorta amplexicaulis
Storkenæb *Geranium*
Ridderspore *Delphinium*
Røllike *Achillea*
Salvie *Salvia* →
Alm. sankthansurt
Hylotelephium spectabile
Skælhoved *Cephalaria*
Valmue *Papaver* →
Vortemælk *Euphorbia*
Ærenpris *Veronica*

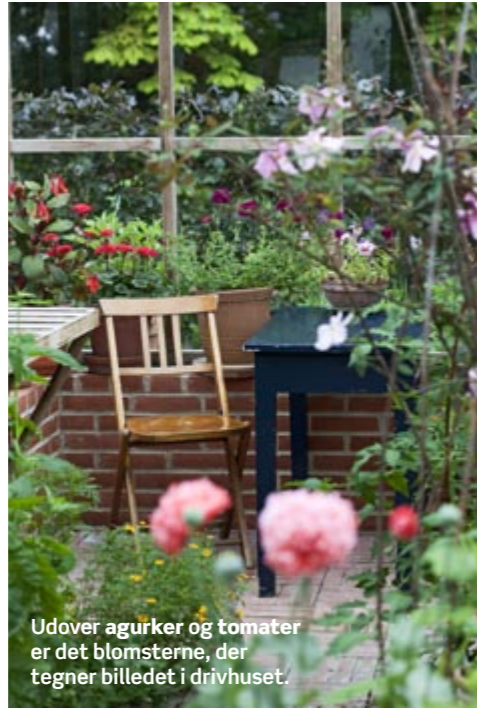
”

Jeg går efter farver og gode kombinationer og de lange kig i haven.

Potte med rød og grønbladet sankthansurt og kobberkar med hosta i samspil med pæoner og flettede kurve omkring et gammelt pæretræ.

Kirsten Utke ved et bed med gul og hvid røllike.

Udover agurker og tomater er det blomsterne, der tegner billedet i drivhuset.

Køkkenhaven er afgrænset af en hæk af rødbøg til to sider og store træer, som giver skygge til drivhuset noget af dagen. Græsplænen er ført videre i en bred græsgang, som forbinder de to haverum. Højbedene rummer især blomster bl.a. løvefod.

Jeg fik det gode råd af både havearkitekten og min mand at tænke stort.

og selvsåede **mirabeller**, indtil Viklit kørte det hele op med en rendegraver. Jorden var så hård og komprimeret, at vi næsten ikke kunne grave i den, så vi gravede lidt af og lagde ny god havemuld på. Det tog os det meste af en sommer, forklarer Kirsten.

Køkkenhaven fik Kirsten tegnet af sin gode veninde, havearkitekt Lene Møller. Med højbede til at give haverummet karakter og gøre lugearbejde lettere.

– Der er noget psykologi i at kunne tage et højbed ad gangen. At kunne sige: Ok, jeg orker lige dét bed nu – i stedet for større bede, hvor det hele flyder ud. De er vanskeligere at overskue.

På stierne mellem højbedene er der lagt flis med fiberdug under, både for at holde ukrudt nede og for at dræne gangarealet for regnvand.

I et hjørne af køkkenhaven står drivhuset – et engelsk drivhus opført i **canadisk cedertræ** og placeret på en høj, muret sokkel. Hjemført fra England, som Viklit og Kirsten rejser til hvert år, når han er på et marked for veteranbiler i Sydengland, og de samtidig har lejlighed til at besøge nogle af de mange fantastiske haver, som er åbne for besøgende. På en sådan rejse så Kirsten

drivhuset i en annonce på bagsiden af et haveblad. Hun fandt stedet, og så tog de hen til forhandleren, købte ét og tog det med hjem på traileren. Hjemme fik de muret en sokkel op til det og samlet det 20 kvadratmeter store drivhus sammen med en ven, der er tømrer.

– Jeg fik det gode råd af både havearkitekten og min mand at tænke stort. Jeg havde forestillet mig en mindre køkkenhave og et mindre drivhus, men de rådede mig til at gå op i format og udnytte pladsen fuldt ud. Det er jeg meget glad for, at jeg gjorde, siger Kirsten, som også bruger drivhuset som et dejligt uderum i ydersæsonerne, og når vejret er kedeligt.

Den murede sokkel giver både en dekorativ effekt og en god temperaturregulering, fordi stenmassen holder på varmen, så sæsonen forlænges yderligere.

Blomster, farver og lange kig

Det er først og fremmest blomster, Kirsten Utke brænder for. Både i højbedene, i køkkenhaven og i de nye staudebede, hun har anlagt på den store græsplæne, er blomsterne i højsædet. Overvejende i hendes foretrukne farveskala af rødviolette og lime-

Arbejdsbord med potter, skiltepinde i træ, støttepinde og prikkepinde.

Jordbær, lige til at plukke ned fra højden.

HØJBEDE OG STIER MED TRÆFLIS

FOR AT MINIMERE ukrudt og lette lugning i køkkenhaven uden at bruge kemikalier er den anlagt med lange, tætbeplantede højbede med stier imellem og rundt om.

Stierne er først renses for ukrudt. Derefter er der lagt ukrudtsdug i fibertex og oven på den et tykt lag træflis. Det holder effektivt ukrudtet nede ved at hindre ukrudtsfrø i at spire. Dugen leder vand og luft igennem, så jorden kan ånde, vand ledes ned, og træflis forlænger dugens holdbarhed og giver en organisk og vandgennemtrængelig belægning. Omkring drivhuset er der lagt fliser.

Et kig over køkkenhaven til hønsegården, hvor der også er duer og tre moskusænder.

Hønsene har god plads i den store hønsegård med rødbladet hylt til at give skygge og et granittrug til at opsamle regnvand.

Der er en dejlig selvforglemmelse i havearbejde og i at fokusere på dét, man er i gang med.

grønne nuancer og tilplantet med høje planter, der rejser sig som spir mellem de lavere planter i bedene.

– Jeg går efter farver og kombinationer, som tager sig godt ud. Jeg kan godt lide de kig, man kan lave, og jeg synes, det er sjovt med nye planter, siger Kirsten, som bytter sig til og køber nye planter på planteskoler, som har specielle planter.

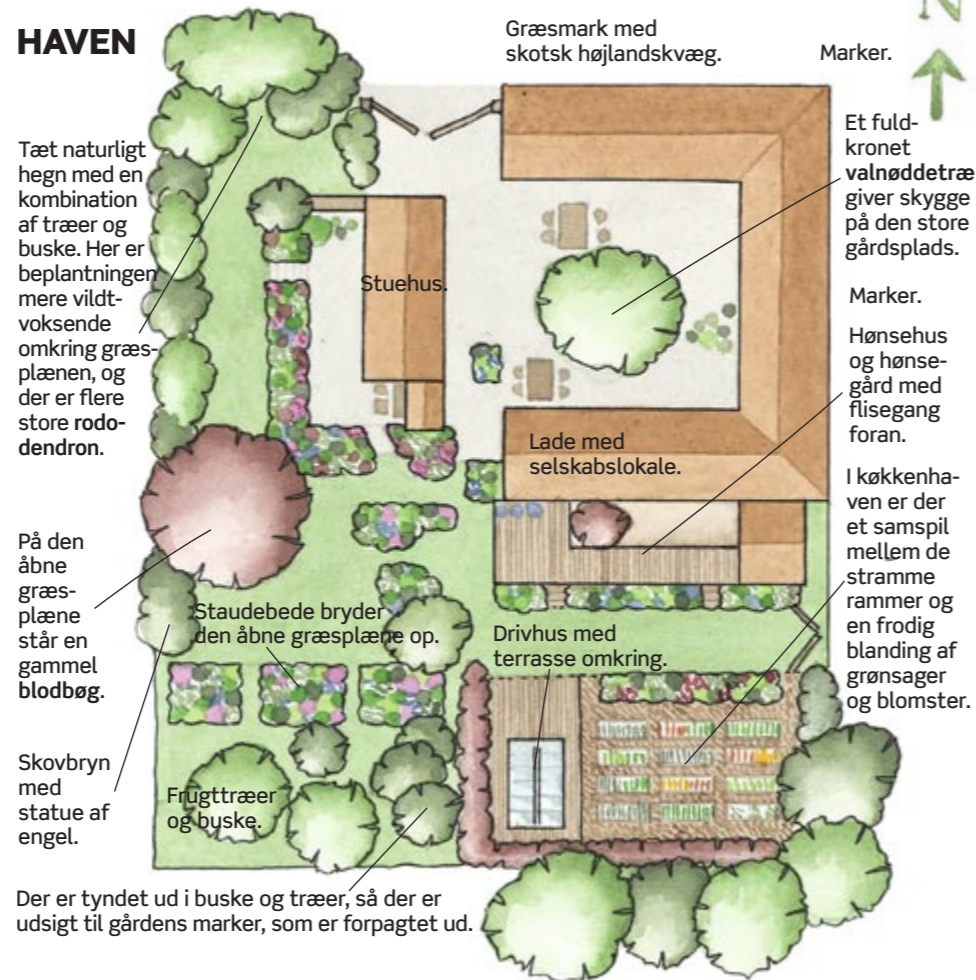
Blandt yndlingsplanterne er **storkenæb**, og Kirsten kan lide at have mange af én slags, så de fylder noget i den store have. **Løvefod**, **vortemælk** og **alunrod** er også blandt favoritterne.

Stauderne bliver ikke gødet, de klarer sig med det naturlige kredsløb af planterester fra nedklipping. Køkkenhaven gødes en gang om året, om foråret eller efteråret, med kompost fra kompostbeholderen og med komøg, og desuden kommer Kirsten hønsemøg i vandet, når hun vander.

Og så nipper, luger og plukker Kirsten, som opholder sig så meget som muligt i haven.

– Der er en dejlig selvforglemmelse i havearbejde. Det er en lise at kunne fokusere på det, man skal i gang med, og jeg kan lide fysisk aktivitet og at være udendørs. Og at se det gro og blomstre. ●

HAVEN

Et kig henover stuehusets terrasse og den tætte beplantning bagved med gamle træer, store rododendron og et magnolietræ. Langs kanten krydret duft fra citrontimian. I forgrunden mere dejlig duft fra lavendel omgivet af roser, blåhat, hosta, alm. sankthansurt og kvetand med spættede blade.

PLANTESKOLER MED SPECIELLE STAUDER

Staudemarken, 26 85 30 37. staudemarken.dk
 Henriettes Have, 21 65 66 76. henrietteshavedesign.dk
 Overdam Planteskole (græsser), 45 86 08 41. overdam.dk
 Hillerød Staudegartneri, 22 34 57 09. staudegartneri.dk
 Joel Klerks planteskole (træer og buske), 48 21 07 71. klerk.dk